

PETER BELANSKÝ

LOŽKA

Peter Belanský

LOŤKA

Psáno od 11. srpna 2020 do 20. září 2021 v Praze.

Věnuji krásné Darie Zeroton Bartlové, protože vím, že ona právě této knížce bude rozumět ze všech nejlépe. To ona nosí v srdci slunce a bezpečí. A ona mi řekla ta slova o smrti a automobilu. „Umřít je jako vystoupit z auta. Necháš v něm klíče, minulost a všechno a odejdeš. Žít možná někam jinam a jinak, ale žít.“ Děkuji, Dario. V těch několika větách jsou všechna náboženství světa a všechny lidské naděje. Za ta slova a za slunce v Tobě Tě mám rád.

A proč se ti dva milující muži stále vracejí? Milovali se kdysi velmi dávno, o tisíc let později, milují se dnes a budou se milovat zítra. Budou se milovat a vracet, dokud nedorostou pro věčnost ve světle a v lásce jedněch k druhým a všech ke všem. Protože to platí pro všechny lidi. Je to vůbec možné? Jistě, zeptejte se u Jezera Nesmírné Ryby a někdy večer, pod hvězdami, Dárce řádu a života. Co jednou žilo, nemůže už nikdy skutečně zemřít. Ani strom, ani zvíře, pták, nebo ryba. Tím méně člověk.

Úděl „jiných lidí“ nebyl nikdy snadný. Střídala se období pronásledování a větší, či menší tolerance, ale ať bylo dobře, zle, nebo ještě hůř, vždycky byl v davu „slušných lidí“ někdo, kdo sáhl pro kámen, nebo pod dvojicí milujících se žen, či mužů zapálil hranici. Dělal na nich barbarské pokusy, aby je „uzdravil“. Zakázal jim mít a vychovat spolu krásné, šťastné děti.

Kdo mi neškodí a nepřeje nic zlého, je mým bratrem a sestrou. Nebo jimi může být. Když chce. Autor.

Chlapec se díval na starce, který si chystal malou rybářskou loďku. Oranžové slunce stálo těsně nad hladinou a stékalo do vody.

„Dědečku, teď večer chceš vyplout na Jezero?“ divil se.

„Musím promluvit s Nesmírnou Rybou, víš?“ odpověděl starý muž s bílými vlasy po ramena.

„Ryby přece nemluví, dědečku,“ usmál se chlapec. „To ví každý.“

„Až budeš malinko větší, naučím tě plavat. A potom... ponoříš se pod hladinu a uslyšíš sám. Že ryby mluví. Ale Nesmírná Ryba nemluví s každým. Vlastně nemluví skoro s nikým. Je velmi vybíravá. Když ji rozhněváš, jediným úderem ocasu rozdrtí loďku a tebe utopí. Kolik bláznů vyjelo na Jezero a už je nikdy nikdo nespatriil! Ráno na hladině jen pár kusů dřeva, veslo a nic víc. Člověk si musí zasloužit, aby s ním Nesmírná Ryba mluvila. Pokud máš v srdci zlo, nebo hořkost, závist, nebo lest, nezkoušej ani vyplout.“

„Je mocná a moudrá, říkal táta. Je to pravda?“

„Jistě. Byli lidé tak chtiví slávy, že zkoušeli Nesmírnou Rybu dokonce ulovit. Spletli obrovskou síť a vezli ji na pěti loďkách. Nikdy se nevrátili a síť našli rybáři za úsvitu rozprostřenou na břehu. Nesmírnou Rybu nelze ulovit, spoutat, ani ovládnout. Jako nelze spoutat pravdu.“

Stařec vyplul a zanedlouho splynul s oparem nad vodou. Chlapec se vrátil domů.

„Dědeček je na Jezeře,“ řekl po snídani otci. „Vyplul, aby mluvil s Nesmírnou Rybou.“

„Já vím. Ty půjdeš do školy a potom pomůžeš matce na poli. O dědečka se neboj. On Jezero zná a nejpозději večer se určitě vrátí.“

Stařec se opravdu vrátil až večer. Slunce už stálo po pás v nehybné vodě.

„Mluvil jsi s Nesmírnou Rybou?“ zeptal se chlapec.

„Mluvil, synáčku.“

„A řekla ti velké věci?“

„Řekla. Ale pro ty musíš vyrůst a zmoudřet, chlapče. Teď musím promluvit s tvým otcem.“

Dědeček je otcem mého táty, přemýšlel chlapec nad plnou miskou. Bude táta tak dlouho živ, jako on? A bude mít potom bílé vlasy? To je zvláštní, jak čas lidi mění. I dědeček byl jistě kdysi krásným mladým mužem a vůdcem rybářské flotily. Dával pozor, aby rybáři nebrali z Jezera víc, než potřebují.

„Když vylovíme z vody všechny rybí matky a všechny otce, nenarodí se malé rybky a my nebudeme mít co jíst. A nechat ve vodě cary sítí není dobré. Chytí se do nich pták a zahyne. Nebo někdo z nás, když se potopí pro lastury s perlami a pro vodní trávu. Všechny sítě je třeba přivést domů. I ty potrhané. Mohou z nich být kolébky pro děti, nebo visutá lůžka pro unavené starce. Je přece příjemné houpat se ve stínu mezi dvěma stromy, když je horko.“

To říkal táta těm mužům, kteří chtěli více ryb.

„Prodáme je ve Městě a koupíme našim ženám krásné šaty,“ říkali a měli chtivé oči.

„A proč ne moudré knihy dětem? Nejsou snad naše ženy dost krásné i bez městské parády a cetek z trhu? Dvakrát za rok smíme odnést z Jezera víc, než spotřebujeme my a naše rodiny. Ale víckrát ne. To by nebylo moudré. Zlatem naše děti nenakrmíme. A komu se

to nelíbí, může jít do Města a hledat štěstí tam. Pokud bude mazanější, než všichni kupci a šejdíři za jeho hradbami, domůže se možná bohatství a poct. Ale ve Městě jsou i temné kouty a doupata nenasytných šelem. Ty bodnou bez váhání a ruka se jim nezachvěje. Města přitahují nájezdníky a dobyvatele. My se můžeme před nebezpečím ukrýt v lesích, nebo na ostrově. Nebo na vzdáleném jižním břehu Jezera. Jsou tam nebezpečné močály. Jen my známe bezpečné cesty a ostrovy pevné půdy. Kdo neví, je ztracen. Černé bahno pohltí během chvíle muže na koni. Tím dříve, čím více je ozbrojen. Močál šálí, tam, kde je nejnebezpečnější, je pokrytý krásnými zelenými rostlinami. Ale nás, Národ Rybářů, mnohokrát zachránil. A nikdo tam neznásilní naše ženy a nezotročí naše děti. I my umíme vyrobit dobré luky a šípy a ukovat ostré meče. Ale mír je lepší, než všechny vojenské úspěchy. Vojenská sláva je syta z bolesti a krve. Dědici moudrosti nejsou generálové a vojevůdci, ale děti. Protože ony půjdou dál.“

Večer přišel stařec za chlapcem.

„Než půjdeš spát, musím ti něco říct, synáčku,“ řekl a sedl si k chlapcovu lůžku. „Mluvil jsem s Nesmírnou Rybou. Odkryla mi velká tajemství. Krásná i děsivá. I o tobě mi něco řekla.“

„Budu mít v životě hodně štěstí?“

„Budeš mít hodně všeho. Dobrého i zlého. Ale nebudeš Vůdcem Rybářů, jako tvůj otec. Dokonce nikdy nebudeš otcem. Tak to řekla Nesmírná Ryba. Budeš moudřejší, než všichni muži ve vesnici i Rada moudrých ve Městě. A budeš jiný, než oni. Mnozí tě za to budou

nenávidět. Být příliš moudrý a jiný, než ostatní, to dělá člověku nepřítele.“

„Jak jiný, dědečku?“

„To ti řekne v pravou chvíli čas a tvé srdce, synáčku. Teď spolu poděkujeme za uplynulý den a spi.“

Chlapec rostl, a protože se dobře a snadno učil, byl před ostatními daleko vpředu. Když sahal svému otci po ramena, začal se mu velmi podobat. Měl hluboký hlas, jako on, pevné a pružné tělo, svaly, připravené k práci. A tehdy zemřel starý muž, jeho dědeček.

„Neplačte, moji milí. Žil jsem dlouhý a krásný život,“ řekl všem kolem lůžka pod zeleným stromem. „Milujte a chraňte jeden druhého a celou vesnici. Neříkejte nikomu nehodnému o Nesmírné Rybě. Polovina lidí by se vám vysmála a ta druhá by ji chtěla ulovit. Přemoci. Zabít. Prodat a směnit za zlaté mince. Za blýskavé cetky od cizích kupců. Dokud bude Nesmírná Ryba ochotná promluvit třeba jen s jediným z vás, bude dobře. Pochovejte mě pod Matkou Jedlí na Ostrově. Vedle mé matky, otce a vedle mých bratrů. A nezapomeňte, dědici moudrosti nejsou bohatí a mocní, ale malé, nahé děti. Protože jim patří budoucnost.“

Stařec zavřel oči a muži jej odnesli k Jezeru. Byl pochován tak, jak chtěl, pod Matkou Jedlí na Ostrově. Chlapec tehdy poprvé viděl smrt. V okamžiku, kdy muži narovnali na čerstvý hrob velké kameny, pochopil, že smrtí těla nic nekončí. Pak vzal jeho otec do ruky dláto a kladivo a vytesal do největšího kamene starcovo jméno a jednu hvězdu za každý jeho velký skutek. Uprostřed vesnice potom zapálil oheň a dal všem jíst a pít a muži vzpomínali na starcovy velké činy.

Hranice dohořela a vyšlo slunce. A v jednom domě pláč, ohlašující narození člověka. Protože takový je život.

Po dni večer a noc. Pro jednoho brána k ráji, pro druhého ledová, nebezpečná past. Zející hlubina, vydechující vlhký pach tlení a neurčité nebezpečí. V noci zemře nejvíc lidí. A v noci se narodí nejvíc dětí. Každá noc je tedy nocí života i smrti. Kolébkou i hrobem dne. Protože nocí den začíná i končí. Stejně nocí lásky a nocí dýky pod záhybem pláště. Stačí se s někým obejmout a spojit. Ó, jaké štěstí! Stačí se tiše přikrást a bodnout. Ó, jaká trýzeň! A ve zlém, nešťastném, nebo úplně prázdném srdci zběsilá radost z něčí bolesti a krve. Ráno slunce, první objetí s někým milovaným, první polibky rozespalým dětem. Ten s dýkou se ale do rána nepolepšil. Jen se skryl v temném koutě. Spí. Až padne noc, vstane a půjde hledat. Ne tady, ve vesnici Národa Rybářů. I tady dřímá zlo a chtivost, ale krotí je moudrost většiny. Zákon dobra, který nikdo nezapsal do tlustých knih, ale prvnímu Rybáři a jeho ženě jej předala Nesmírná Ryba.

„Toto si vyryjte do srdcí a předejte svým dcerám a synům. Co není pravda, to je lež. Nic mezi tím. Chytrost bez pokory je matkou pýchy a zla. Opravdová moudrost se s pokorou vede za ruku, jako sestra. Lačnost a hromadění věcí je otroctví. I statečnost musí být moudrá. Jinak vede do záhuby. Bohatství si zaslouží jen ten, komu nechybí velkorysost a štědrost. Nemoudrého zahubí a on s sebou stáhne i kohortu bláznů a pijavic kolem sebe. Opravdové dobro poznáš, rozmnožuje dobro. A stejně poznáš zlo. Labuť vždycky vysedí labuť, páv páva, orel orla a slepice slepici. A krysa se nikdy nestane matkou lva. Svůj břeh, svoji síť, dům, rodinu a blízké braň udatně a ze všech

sil, ale vždycky uvážlivě. Nikdy nechěj víc, než to, co je tvé. V cizí zemi budeš cizincem tak dlouho, dokud nebudeš dobrým člověkem. Sobců, hlupáků a lenochů tam je dost i bez tebe. Tvoje malá země je velmi bohatá, ale dá ti jen tolik, kolik si zasloužíš. Neškod' lidem a ničemu živému. Každá bytost, která s tebou sdílí tvůj čas a svět, je důležitá. Jinak by tu přece nebyla. Z Jezera si neber víc, než kolik potřebuješ a rybí matky, plné jiker, nechej žít, abys měl plnou síť i zítra. I zrno z pole přece nemůžeš sníst všechno, čím bys osil pole, až přijde jaro? Nezůstaň nikdy nikomu dlužen. Ani peníze, ani vlídné slovo. Dluh je jako vězení. Odpouštěj, abys u lidí našel odpuštění. Pokorný a moudrý muž není zbabělec a může jednou stát hodně vysoko. Pyšný je sám sobě pastí a zhoubou. Když padne do své pýchy jako do hustého, lepkavého bláta, druhý pyšný mu nikdy nepomůže. Umazal by si drahé šaty a střevíce. Dnes dost. Mluvila jsem k tobě dlouho. Vrať se za rok. Za dvanáct úplňků. Vrať se a promluvíme znovu.“

Pak chlapec vyrostl ještě víc a byl vyšší, než jeho otec. Dostal mnoho darů a mužské jméno. Od té chvíle mu říkali Saren, syn Oderichův. Za sedm úplňků vyplul s otcem na Jezero.

„Musím tě ukázat Nesmírné Rybě, Sarene. Nic neříkej a ničemu se nediv.“

Voda se otevřela a Saren uviděl obrovskou rybí hlavu.

„To je můj syn, Nesmírná Rybo,“ řekl jeho otec, Vůdce Rybářů.

„Já vím,“ odpověděla. „Dědic moudrosti. Jeďte domů a řekněte všem, že jsem promluvila. Ať mají Sarena v úctě, jako bych to byla já sama. Teď je i mým synem.“

Otec svolal všechny ke kamennému kruhu, zapálil hranici spolu se Sarenem a všem dal jíst a pít. Pak promluvil.

„Tady stojí Saren, můj syn a syn Nesmírné Ryby. On bude brzy Vůdcem Rybářů, jak to chce ona i já.“

Jídlo a pití způsobilo, že muži zmalátněli. Saren skoro nepil a jedl málo, jako vždycky. Zachytil pohled přítele. Stín zamířil do lesa. Do tmy. Oton, Sarenův přítel skoro od kolébky. Jejich matky se měly rády jako sestry. Krásný Oton. Důvod mého zmatku, pomyslel si Saren. Před časem se potkali pod Horou a Oton vzal Sarena za ruku.

„Pojď, ukážu ti potok, ve kterém je zlato. Možná to není potok, ale řeka. Po bouři určitě. Ale zlato není v hloubce, pojď.“

Saren ruku nevyprostil. Srdce mu vzlétlo a zatřepalo křídly. Oton jeho ruku zvedl k ústům a políbil. Pak tvář. A ústa.

„Počkej, co to děláš?“ bránil se zmateně syn Oderichův. „Mne zlato nezajímá. Kdyby se o něm dozvěděli cizáci, zničili by les i potok a nás by vyhnali z vesnice. Od Jezera, které nás živí. Nesmíš o tom nikomu říci ani slovo.“

„Neřeknu. U červeného stromu jsi se na mě tak díval... Pamatuješ?“

„Jak?“

„Krásně. Jako před chvílí. Tak se dívá můj otec na mou matku. A pak se milují.“

„Mám tě rád, Otone. Ale jinak, než si myslíš.“

„Nelži mi a hlavně nelži sám sobě. Sáhni si.“ Položil si Sarenovu ruku na prsa a pak níž a ještě níž. Saren pocítil naléhavou, předtím neznámou touhu. Pak se líbali a pak jeden druhého přivedl k vrcholu. Postříkali si navzájem pupky a rouno pod nimi a když chtěli víc, zaštěkal Kaarelův pes. V úleku odskočili od sebe a každý se rozběhl na jinou stranu. Sarena napadlo běžet kus potokem, aby pes nezachytil stopu. Omyl se, vyšel z potoka a opřel se o strom.

„Co ty tady?“ ptal se Kaarel a jeho pes se díval ostražitě. „Naši jsou na Jezeře. Je čas lovu těch nejlepších ryb. Viděl jsem kohosi u potoka. Snad to nebyli cizáci.“

Říká pravdu, silák Kaarel? Kolik toho skutečně viděl?, přemýšlel Saren. A proč není na Jezeře i on? Viděl nás? Asi ne, jeho pes štěkal dost daleko. Co by udělal, kdyby viděl všechno? Jeho otec by byl velmi rád Vůdcem Rybářů. Prvním Lovcem. Nikdy však neviděl Nesmírnou Rybu, ani s ní nepromluvil. Nestál jí za to, aby se vynořila.

A teď... Stín míří do tmy. Saren spěchá za ním a pak se rozběhne.

„Tady jsem,“ slyší Otonův šepot a div že o něj nezakopne. Oton leží na své haleně na lesní půdě a rychle dýchá.

„Lehni si ke mně, jako lehá tvůj otec k tvé matce, Sarene,“ slyší syn Oderichův a srdce v hrdle. Nechá Otona, aby jej přitáhl k sobě a svlékl mu halenu. Oplácí mu polibky a padá mu na prsa. Do klína. Otvírá ústa, polyká.

„Chutnáš jako mandle s kouskem soli a kapkou tuku z mořských ryb, Otone.“

„Projdi mnou, Sarene. Jako muž prochází ženou.“

„Smím, Otone?“

„Musíš, lásko.“

„Nesmíš niky nikomu říci, Otone... Ani bratrům a nejlepšímu příteli. Zapálil bys velmi nebezpečný oheň. Sežehl by nás oba.“

„Neřeknu.“

Dýchají stále rychleji. Výkřik a tělo padá na tělo. Ústa našla ústa, ruka ruku, žízeň je příliš velká. Skoro tak velká, jako Sarenova úzkost. Neudělal jsem právě něco strašného? Jak to říkal dědeček? Budeš moudrý a jiný, než ostatní. Hodně jiný. Je ta žízeň tou jinakostí, o které stařec hovořil? Jistě, co jiného by to mohlo být? Saren ucítil, že se touha vrátila a vyhnala úzkost do tmy. Oton se k němu přitiskl a spojili se znovu.

„Dostal jsi úplně všechno, Otone. A všechno jsi mi dal. Teď jsi mým mužem a já tvým. Uneseme tu skutečnost? A lze ji vůbec unést?“

„Musíme, Sarene. Jinak nás uklove zloba. Až řekneš tátovi, že nebudeš Vůdcem Rybářů, Prvním Lovcem a otcem synů, nikdo tě nepochopí. I doma tě budou všichni nenávidět a matka si zakryje tvář. Možná budeme muset utéci do Města a ještě dál. Nebudeš litovat?“

„Nebudu. Bude mě mrzet, když otec nepochopí. Ale pořád může učinit svým nástupcem mého bratra Vaarena. Vaaren se bude Nesmírné Rybě líbit stejně, jako já. Je moudrý, poctivý, silný jako býk a dokáže doplavat až na Ostrov. Bez odpočinku. To bych já nedokázal. Doprovázel jsem jej při jednom pokusu na loďce, pro případ, kdyby potřeboval pomoc. Byly to nekonečné hodiny, ale doplaval. Před ním, ani po něm to nikdo nezkusil. A bude otcem synů, miluje dívku. Krásnou Fredu z domu Pod lipou.“

„Vaarena neviděla Nesmírná Ryba, Sarene. A nenazvala jej svým synem.“

„Však on se jí ukáže, až bude čas. Je lepší, než já. A miluje Fredu.“

„Kam uprchneme, jestli budeme muset?“

„Kamkoliv do bezpečí. Domov si poneseme s sebou. Vejde se do srdce.“

Vrátili se domů a zůstali každý sám se svým štěstím i zmatkem. Otec cosi říkal a Saren neslyšel.

„Půjdeš se mnou lovit perly?“ zopakoval Vůdce Rybářů otázku.

„Jistě, otče.“ Byl by raději s Otonem, ale copak mohl říci ne? Ještě se nechtěl otevřít. Teď ne, nejsem připraven čelit křiku a utíkat. Potřebuji čas. Musím si být jistý, že Oton je můj osud a že neuhne, nezradí. Vždyť i jemu před časem vybrali budoucí ženu a teď jen čekají, až dozraje. Ona i on. Národ Rybářů je moudrý a nežení a nevdává děti. Spojuje jen dospělé ženy a muže.

Ten krásný a děsivý zmatek, když Saren pochopil svoji jinakost! Díval se na chlapce na břehu Jezera a cítil, že se mu ten pohled líbí. Měla by se mi líbit Asna, ale líbí se mi její bratr! Nejlepší plavec v houfu dospívajících divochů, vymýšlejících denně nová dobrodružství. Tělo už ne chlapecké, ale ještě ne zcela mužské. Štíhlé a pevné od práce a neustálého pohybu. Pod pupkem už krásné rouno a ještě níž všechno, co má opravdový muž mít. Saren v té chvíli slyšel bít své srdce a pocítil neurčitou radost a touhu. Chtěl nejlepšímu

plavci alespoň naznačit, ale vzápětí se té myšlenky skoro polekal. Co kdybych se zmýlil a narazil na nevoli a odmítnutí? A plavec by si jistě nenechal Sarenův pokus o sblížení pro sebe. Posměch houfu ostatních dospívajících Rybářů by byl tím nejmenším, jakkoli nepříjemným trestem. Kdo ještě by slyšel? A jak rychle by se to doneslo mému otci, Vůdci Rybářů a Prvnímu Lovci?

Pohlédl na Otona. Cítíš to stejně, můj krásný, pomyslel si a věděl. Všechno je tak, jak to má být.

Vrátili se do vesnice. Viděli Kaarela se psem, stojícího s několika muži. Rozhazoval rukama a vyrážel slova jako výkřiky. Dobří bohové dobrých věcí, promluvil snad? pomyslel si Saren. Muži je však oba pozdravili vlídně a bez nepřátelství.

„Tvůj bratr dnes opět doplaval až na Ostrov, Sarene,“ řekl s obdivem Perlolovec. „Doprovázel jsem jej na loďce se svým synem. Má tedy dva další svědky. Byl by dobrým Vůdcem Rybářů. Chce lovit více ryb a perel a prodávat je ve Městě. Chce dopřát víc věcí z Města našim ženám a dětem. Byl by velmi dobrým Vůdcem. Proč by naše ženy neměly nosit krásné šaty a kráslit si tváře? Proč nedopřát dětem barevné hračky a veselé košilky s obrázky cizokrajných motýlů a ptáků?“

„Otec vám všem přeje pokoj, moudrost a dostatek,“ řekl Perlolovci. Cítil potřebu se otce zastat, a navíc se mu jeho pevnost líbila. „Nechce jen podporovat chtivost. S jídlem roste chuť. Dnes šaty

pro ženy a hračky pro děti, zítra cetky od šejdířů z tržiště, pozítří opojné nápoje a prodejné ženy pro muže. Ryb bude ubývat, nebudou mít klid a rybí matky nenakladou jikry. Nejsou snad vaše ženy dost krásné i bez městských zbytečností? Nemáte dostatek jídla pro děti? Strádají naši starci? Ani náhodou! Ve Městě staré ženy a muži sedí u chrámu, nebo v tržnici a žebrají. Natahují ruce. Když se nikdo nedívá, hltají pohozené zbytky a plesnivé ovoce. V noci spí v houštinách za hřbitovem, přikryti jen tím, co mají na sobě. U nás tak strašně nežije ani jeden starý člověk!“

„Tvůj bratr Vaaren to vidí jinak a s otcem nesouhlasí. A ryb a perel je v Jezeře tolik, že je nikdy nevylovíme všechny. Tvůj bratr by byl nejlepším Vůdcem Rybářů.“ Perlolovec se podíval na ostatní muže. Čekal, že i oni promluví a budou stát při něm. Nedočkal se. Muži se dívali k zemi a mlčeli.

„Mlčíte? Koho se bojíte? Toho kluka?“ Odplivl si a odešel domů. Saren řekl večer otci, co viděl a slyšel.

„Ano, synu. Bují tu chtivost a nerozum. Budu o tom hovořit s Radou. Je to zlé a nebezpečné býlí a je třeba je včas vytrhat i s kořeny.“

Za několik dní se sešli Saren a Oton u poradního stromu, jak se dříve domluvili.

„Lásko, poběžme, nemůžu spát a myslím jen na tebe,“ řekl Oton jedním dechem.

„I já po tobě toužím, Otone. Ale buďme opatrní. Nikdy nevíme o všech očích v lese. A ne všechna srdce by stála na naší straně, kdyby...“

„Kdyby nějaký slídil neudržel svůj rychlý jazyk za zuby?“

„Tak. Možná by při nás nestál nikdo, kromě našich matek. Otec, ani Vaaren nejsou zlí, ale tohle by nikdy nepochopili.“

Pak šli dál, skoro pod Horu. Do bezpečí. Milovali se a Saren se bál stále méně. Možná už se nebál vůbec. Vždyť už pochopil a bylo rozhodnuto. Kdo nás může soudit? Byla nám snad dána možnost volby? Ne. Narodili jsme se stejní, jako ostatní, jen pro jinou lásku. Je proto ona nečistá, menší, nehodná zřetele? Je důvodem k soudu a příkrým slovům? Muž a žena se přece milují úplně stejně. Líbají se, hladí, šeptají si vášnivá a něžná slova, spojují se. Jako my. I já bych uměl zplodit syna, příštího Vůdce Rybářů. Kdybych chtěl. Můj penis je silný a dlouhý, jako pstruh v potoce a moje semeno bílé, husté a voňavé. Je v něm stejný život, jako v semeni všech mladých mužů ve vesnici. Ale se ženou bych nebyl spokojený, ani šťastný. Ať je Vůdcem Rybářů můj bratr. Nesmírná Ryba přece promluvila a dědeček slyšel. Naznačil několika slovy. A dnes jsem pochopil. Budeš jiný, než ostatní muži, řekl. A budeš za to bit. Nikdy se nestaneš Vůdcem Rybářů a Prvním Lovcem. Přesto zůstaneš synem Nesmírné Ryby. Vzápětí přestal myslet na sebe. Podíval se na Otona a oba vzpláli. Toho dne byli opravdu odváznější. Nemysleli na cizí oči v nějakém křoví, nebo v záhybu lesní cesty. Ani na hněv svých otců a slzy matek. Leželi spolu dlouho a Oton měl v klíně dost živé vody poprvé, i podruhé. Pak se sám navlékl na Sarenovu zbraň, rychle a nedočkavě. Když do něj Saren vlil sám sebe do poslední kapky, zůstal v Otonově těle a znova jej líbal. Na ústa, na uši, na hrdlo, na prsa. Pak se začal opět pohybovat. Napřed pomalu, brzy však rychle a ještě rychleji.

Kdyby někdo stál za nedalekou cestou, nebo na ní, slyšel by každý výkřik a každý úder těla o tělo. Horká vláha vytryskla. Podruhé, potřetí, ještě. A ještě jednou. Pak naposled. Dýchali si do tváří a čekali, až krásný plamen docela uhasne.

„Co kdybychom odešli hned, Sarene?“ zeptal se Oton, když se oblékli.

„To bychom velmi zranili naše otce. Musíme o nás někomu říci. Přinejmenším našim matkám.“

„Matky to zraní méně?“

„Nevím, jestli méně, ale jsem si jist, že jinak. Matky mají jiná srdce. A víc unesou. Jejich síla a láska je jiná, než láska otců. Ony přece rodí děti. A potom, kam chceš vlastně jít? Co umíme? Jen lovit ryby. Bude to těžké, mluvit s matkami. Ale je to asi nejlepší volba. Ony budou plakat, ale nechají naše slova v sobě pro správný čas. Protože se i přes bolest od nás neodvrátí. Ale vážně, co vlastně umíme, my dva?“

„Naučil jsem se řeči Modrookých. I ty se naučíš. Můžeme hodně daleko. Umíš zpívat a hrát na kytaru. A já umím malovat. V každém domě ve vesnici mají jeden můj obraz. Ty umíš poradit a vést. A udržet na uzdě chtivost a zášť. To tě přece naučili dědeček a tvůj otec, abys byl dobrým Vůdcem Rybářů. Umíš číst v lidech a pojmenovat hvězdy. Ty krásné, i ty zlé. To není tak málo.“

„Uživí nás to? Bude to stačit? Písně a obrazy?“

„Věřím, že ano, lásko. I ty si musíš věřit. Začátek bude asi těžký, ale jednomu z nás se dřív, nebo později začne dařit. A potom i tomu druhému. Uvidíš. Ostatně – máme jinou volbu, Sarene? Nemáme. Tady by nás neminul trest. Možná bychom mohli i zemřít. Nevíš,

kolik závisti nosí muži v srdcích a kolik by jich naši aféry využilo nejen proti nám, ale i proti tvému otci. Kolik jich touží být Vůdci Rybářů.“

„A co řeknu Nesmírné Rybě? Jsem přece i jejím synem.“

„Ona sama řekla tvému dědečkovi, že budeš jiný. Ona ví. Nepotřebuje slyšet, co věděla dávno před námi. Ale rozloučit se s ní můžeš. Jako s matkou.“

V noci velkého Měsíce vypluli spolu na Jezero.

„Nesmírná Rybo, jsem zde!“ zavolal Saren do ticha nad temnou vodou. „Jsem Saren, tvůj syn a syn Oderichův.“

Voda se zdvihla a zatočila.

„Vím, chlapče,“ řekla obrovská rybí hlava. „Přišel jsi mi říci, že miluješ Otona a nevíš, co s tím. Nechceš nikoho zranit a nechceš čelit zlobě. Ale nejvíc nás přece trápí ti, které nejvíc milujeme. Právě proto, že je milujeme. O koho se nejvíc bojíš? Právě o své nejbližší. Promysli slova a řekni matce. Ona bude plakat, ale pochopí. A v pravý čas řekne otci. Až najde správná slova. Oton udělá stejně. Až potom běžte a neohlížejte se za sebe. Musíte být velmi rychlí, aby lítost a zloba nebyly rychlejší. Jednou se vrátíte domů, ale bude to velmi dlouho trvat. A já budu stále s vámi. Jsi přece i mým synem, Sarene. Ještě se uvidíme.“

Oton měl tedy pravdu, řekneme našim matkám. Není jen krásný. Je i moudrý, přemýšlel Saren cestou domů. Náhle měl srdce plné smutku. Proč máme utíkat a za sebou smutek, slzy a nenávisť? Přirazili ke břehu a uvázali loďku k dřevěnému kůlu. Vykročili vstříc

nejtěžšímu dni svých životů. Netušili, že mohou přijít dny ještě těžší. Pak si připravili věci na cestu a řekli matkám.

Lásko krásná, proč? Proč dnes musíš zabolet, abys zítra vynesla naše srdce až k nebi a dala jim napít radosti a štěstí? Proč musíme zklamat naše otce a bratry? Proč utíkat? Do Města, k cizím, neznámým lidem a možná ještě dál? Co když náš útěk nikdy neskončí? Co když se tam jeden z nás zamiluje do někoho jiného?

Od Sarena, syna Oderichova, se to nezměnilo. I dnes je planeta plná lidí na útěku. Jsou jich dokonce miliony. Svět lidí se dosud neuzdravil. I důvody jsou v podstatě stále stejné. Lidé utíkají před válkou, hladem a bídou, před nesvobodou. Před nenávisť. Zločinci před spravedlivým trestem a politici běženci před tím nespravedlivým. A jsou i lidé, prchající sami před sebou. Ti ale utíkají marně, jejich útěk nikdy neskončí. Protože kamkoli přijdou, jsou stále sami sebou. Na jednom konci světa vyhání lidi z domovů náboženští fanatici všech věr a náboženství, na druhém pět let sucha bez kapky deště. Jinde politici, blízcí myšlením, slovníkem a strategií boje o moc Adolfu Hitlerovi, těžící z ekonomických krizí, pandemií, přírodních katastrof a z každé chyby politických protivníků. Jejich intolerance k menšinám všeho druhu hraničí s nenávisť a politické programy a proklamace s nacismem. Na jejich politických akcích pro občany jsou k mání laciné párky, lízátká a jejich soukromé Majnkampfy s podpisem lídra. Ty knihy ovšem za nehorázné ceny. Protože

geniální myšlenky lídrů je třeba ocenit a něco stojí i ty podpisy.
Taková vzácnost!

Odešli do Města. Věděli, že budou muset dál, protože ve Městě žili lidé z jejich vesnice a dřív, nebo později by je oba někdo zradil. Ze zášti, nebo pro chvíli zlomyslné radosti. Nebo pro pár zlatých mincí s obrazem Chrámu a Vladaře. A bylo lhostejné, zda by byli zrazeni svým otcům, nebo úředníkům ve Městě. Pár týdnů v nuzném příbytku na periférii stačilo. Domáci se na nic neptal, když zaplatili. Vzal si peníze a šel do krčmy. Pil, aby utopil vztek na svůj život a pak ležel s děvkou. Voněla lacinou vůní z tržnice a lásku ani nepředstírala. Večer pozvracel a pomočil dveře do domu a zbil ženu a děti. Jako vždycky, když byl opilý. Pláč a křik probudily celý dům. I Sarena s Otonem.

„Divní lidé,“ řekl Oton. „To bída je plná zlobou. A zloba bídou a není úniku. Kruh se uzavře. Na náměstí chrám, radnice, honosné domy boháčů a obchody pro vyvolené a jen kousek dál barabizny, spleené z odřezků, vyhozených cihel a bláta. Křik opilců a škaredých děvek, špína a věčný zápach. Ale chvíli to musíme vydržet.“

Lůžko vrzalo, když se milovali a neslyšeli vítr v korunách stromů, jako doma. Tady všechny stromy dávno spálili ti nejchudší. Zůstalo jen ticho, plné podivných, neznámých zvuků a slov a těžký vzduch. Přidušený výkřik někoho, koho možná právě bodli do zad, jim zněl

v uších, když usínali. Ráno slunce ve špinavém okně. Vzdálený štěkot psa. Hlas domácího z chodby. Saren s Otonem se na sebe podívali.

„Musíme odtud co nejdřív pryč,“ řekl Oton. „Tady naši lásku ubije neustálé čekání na něčí zradu a bída.“

„Kam chceš jít?“ víc přemýšlel nahlas, než se ptal Saren.

„Pojďme do země Modrookých. Já jejich řeči rozumím a ty se naučíš. Jsou pyšní a neodpustí slabost, ale když něco skutečně umíš, dovedou to ocenit. To, že se milujeme, pro ně neznamená nic divného. Jejich princ má stovky milenců a opíčí se po něm i ti, kteří mají doma ženy. Aby se zavděčili. V jejich vojscích je láska mezi dvěma muži skoro tak běžná, jako láska mezi muži a ženami. Když má bohatý Modrooký chuť na mladého chlapce, koupí si krásného otroka. A kdo nemá na otroka, jde večer do domu s modrou lampou. Tam jsou k mání chlapi i mladí muži.“

„Odkud to víš, Otone?“

„Od nich, od Modrookých. Byl jsem v jejich zemi několikrát s otcem. Jsou velmi dobrými staviteli, obchodníky i vojáky. Kdo pro ně vymyslí novou zbraň, dobrý obchod, nebo nový způsob, jak postavit lépe dům, nebo chrám, dostane peníze a příležitost. Pokud má štěstí a dost nových nápadů, domůže se bohatství a uznání. Když je to cizinec a zklame, musí všechno, co má, nechat Vladaři a je vyhnán ze země. Místní zločinci jsou veřejně zabíjeni a poprava je vždycky obrovským divadlem. Sejde se velké množství lidu a prodavači nápojů a lahůdek si mastí kapsy. Pro bohaté je to příležitost ukázat krásné šaty, bohatství a moc. Však uvidíš.“

„Opravdu chceš jít do země Modrookých, Otone? My přece nejsme ani vojáci, ani obchodníci, ani stavitelé. Umíme chytat ryby, číst z hvězd a kruhů na vodě a co ještě? Mnoho toho není. A nic pro Modrooké.“

„Ty umíš zpívat a hrát na kytaru a já jsem malíř. Bohatí Modroocí si rádi poslechnou hezký hlas a zdobí si domy krásnými obrazy. Ti nejbohatší ti dají za dobrý portrét otce rodiny tolik peněz, že si za ně koupíš celý dům a tolik otroků, abys nemusel dělat nic, než malovat. Nejlepším zpěvákům tam staví malé chrámy. Jejich písně si zpívají bohatí i chudí, Vladař i jeho vojevůdci.“

„A pokud se zalíbím princí? Myslím ne jako zpěvák, ale jako muž. Co potom? Zahraji, zazpívám a v následníku trůnu vzplane chtivost. Jemu přece nelze říci ne.“

„Potom budeme zase utíkat.“

„S holýma rukama a s holými zadky. Nebo se mu zalíbíš ty. Budeš toho floutka malovat a on tě pozve k sobě na lůžko. Co řekneš?“

„Řeknu ne, Sarene.“

„A on tě ukope k smrti, nebo prodá do otroctví a dá si záležet, aby bylo co nejhorší. Budeš s roubíkem v ústech lámat kámen pro jeho palác. Nebo tě prodá do domu s modrou lampou, do toho, kam chodí nejzvrhlejší zrůdy. Budeš pít jejich moč a budou ti kálet do tváře. Budou tě sedlat jako koně a bičovat jako zločince. Budou tě líbat a pokaždé ti ukousnou kousek jazyka. Dokud neoněmíš.“

„Vidíš to moc černě, miláčku. Můžeme se kontaktu s dvorem a Vladařovým synem co nejdéle vyhýbat. Můžeme pracovat pro ty, kteří nestojí tak vysoko, pro ty uprostřed. Pro úředníky, učitele,

lékaře, kupce a stavitele, kteří nestavějí chrámy a paláce, ale školy, špitály a domy pro tisíce obyčejných lidí. Vladař se o nás nemusí nikdy dozvědět. Ani jeho syn. Ani svět Modrookých není černobílý.“

„Mně se moc nechce žít v zemi, kde je smrt člověka pouhým divadlem. Ale věřím ti, že jsi svět Modrookých poznal a víš, kam jdeme. A jestli se mylíš a náš útěk nikdy neskončí? Nebo ani nestihneme utíkat?“

„Zloba a nenávisť jsou všude, Sarene. Ideální svět neexistuje. Ani u nás doma není všechno jako v knihách pro děti. Tvůj otec je Vůdcem Rybářů, tím nejlepším. Má důvěru Nesmírné Ryby. A proti němu tvůj bratr. Chce lovit více ryb a dopřát lidem věci z Města. Možná ví o zlatě v potoce pod Horou a má doma plnou truhlu zlatých kamenů. Možná ví a jen čeká na to, až tvůj otec zemře. Vzpomeň si na Perlolovce. Na jeho lačnost. Byla by směšná, kdyby nebyla nebezpečná. Lačnost stojí za většinou válek a neštěstí na světě. I u nás prostě stojí dobro se zlem proti sobě ve věčném a nekonečném boji. Jako všude. Kdybys hledal ráj, hledal bys do smrti marně. A nesmírná Ryba ti řekla, že se vrátíš. Vrátím se s tebou.“

Saren v sobě nechal doznít Otonova slova a pak si vzal kytaru a zpíval. O Jezeře. O slunci a větru v korunách stromů. O loďkách na vodě a plných sítích. O lásce, o hvězdách nad hlavou a velkých činech moudrých a statečných předků. O Nesmírné Rybě, která vidí do lidských srdcí a umí číst tajemství života. O dětech, které se rodí z lidské lásky a jsou dědici moudrosti. Ne bohatí, silní a mocní, ale malé, nahé děti. Neboť jejich je budoucnost a v nich přemáháme smrt. Řekla to Nesmírná Ryba a je to pravda. A není kvůli tomu třeba stavět

chrámy a zabíjet holuby a býky na obětních oltářích. I po největších zkouškách a neštěstích život vzklíčí a dere se k slunci. V lidských dětech, v bytostech lesů, luk a vod, v letu ptáků k rodným hnízdům. A když trefí domů i ryba, vracějící se z dalekých moří do horské řeky, v níž se narodila, když domů trefí vlk, vlaštovka i orel, tím více my, lidé. Jak rád by se teď vrátil do rodné vesnice! Řekla už maminka otci všechno? A křičel potom, nebo zatnul zuby a vyplul na Jezero, aby promluvil s Nesmírnou Rybou? Jestli Nesmírná Ryba řekla, že se vrátíme, vrátíme se. Ale kdy? A za jakých okolností? Stesk mu sevřel srdce jako had škrtič. Musíš mě zachránit, lásko!, pomyslel si a přitiskl se k spícímu Otonovi. Oton se probudil a pochopil. Láska vidí i ve tmě. Políbil Sarena a rozevřel se. Pak Saren vykřikl a padl mu na prsa. Potom pil žíznivě z Otonova klína. Život, lásku, naději a víru.
